

Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

15. prosince 2022*

„Řízení o předběžné otázce – Státní podpory – Podpora pro obnovitelné zdroje energie – Pokyny pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky na období 2014-2020 – Motivační účinek podpory, o kterou bylo požádáno po zahájení prací spojených s dotčeným projektem – Článek 108 odst. 3 SFEU – Oznamovací povinnost – Důsledky porušení povinnosti učinit oznámení“

Ve věci C-470/20,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Riigikohus (Nejvyšší soud, Estonsko) ze dne 28. září 2020, došlým Soudnímu dvoru dne 29. září 2020, v řízení

AS Veejaam,

OÜ Espo

proti

AS Elering,

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení A. Arabadžev (zpravodaj), předseda senátu, L. Bay Larsen, místopředseda Soudního dvora, vykonávající funkci soudce prvního senátu, P. G. Xuereb, A. Kumin a I. Ziemele, soudci,

generální advokát: A. Rantos,

vedoucí soudní kanceláře: C. Strömholm, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 16. března 2022,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za OÜ Espo H. Jürimäe a T. Laasikem, vandeadvokaadid,
- za AS Elering K. Laidvee a A. Sigalem, vandeadvokaadid,
- za estonskou vládu, N. Grünberg a M. Kriisa, jako zmocněnkyněmi,

* Jednací jazyk: estonština.

– za Evropskou komisi A. Bouchagiarem a G. Bragou da Cruzem, jakož i E. Randvere, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 2. června 2022,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 108 odst. 3 SFEU, čl. 1 písm. c) nařízení Rady (EU) 2015/1589 ze dne 13. července 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o fungování Evropské unie (Úř. věst. 2015, L 248, s. 9), jakož i bodu 50 pokynů pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky na období 2014–2020 (Úř. věst. 2014, C 200, s. 1, dále jen „pokyny z roku 2014“).
- 2 Tato žádost byla předložena v rámci dvou sporů, zaprvé mezi AS Veejaam a AS Elering, estonským úřadem pověřeným poskytováním podpory pro obnovitelné zdroje energie a zadruhé mezi OÜ Espo a Elering ve věci získání této podpory uvedenými společnostmi.

Právní rámec

Unijní právo

Narřízení 2015/1589

- 3 Podle čl. 1 písm. b) a c) nařízení 2015/1589:

„Pro účely tohoto nařízení se použijí tyto definice:

[...]

b) ‚existující podporou‘ se rozumí:

- i) aniž jsou dotčeny články 144 a 172 aktu [o podmínkách přistoupení Rakouské republiky, Finské republiky a Švédského království a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie (Úř. věst. 1994, C 241, s. 21, a Úř. věst. 1995, L 1, s. 1)], bod 3 a dodatek k příloze IV aktu [o podmínkách přistoupení České republiky, Estonské republiky, Kyperské republiky, Lotyšské republiky, Litevské republiky, Maďarské republiky, Republiky Malta, Polské republiky, Republiky Slovinsko a Slovenské republiky a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie (Úř. věst. 2003, L 236, s. 33)], bod 2 a bod 3 písm. b) a dodatek k příloze V aktu [o podmínkách přistoupení Bulharské republiky a Rumunska a o úpravách smluv, na nichž je založena Evropská unie (Úř. věst. 2005, L 157, s. 203)] a bod 2 a bod 3 písm. b) a dodatek k příloze IV aktu [o podmínkách přistoupení Chorvatské republiky a o úpravách Smlouvy o Evropské unii, Smlouvy o fungování Evropské unie a Smlouvy o založení Evropského společenství pro atomovou energii (Úř. věst. 2012, L 112, s. 21)], všechny podpory existující v jednotlivých členských státech

před vstupem Smlouvy [o FEU] v platnost, to znamená režimy podpor a jednotlivé podpory, které byly zavedeny před vstupem Smlouvy [o FEU] v platnost a zůstávají v příslušných členských státech použitelné i po něm,

- ii) schválená podpora, což znamená režimy podpory a jednotlivé podpory schválené [Evropskou] komisí nebo Radou [Evropské unie],
- iii) podpora, která se považuje za schválenou podle čl. 4 odst. 6 nařízení [Rady] (ES) č. 659/1999 [ze dne 22. března 1999, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o fungování Evropské unie (Úř. věst. 1999, L 83, s. 1; Zvl. vyd. 08/01, s. 339)] nebo podle čl. 4 odst. 6 tohoto nařízení nebo před nařízením [č. 659/1999], ale v souladu s tímto postupem,

[...]

- c) „novou podporou“ se rozumí každá podpora, což znamená režimy podpory a jednotlivá podpora, která není existující podporou, včetně změn existující podpory;

[...]“

Pokyny z roku 2014

- 4 Body 49 až 52 pokynů z roku 2014 stanoví:

„(49) Podporu v oblasti životního prostředí a energetiky lze považovat za slučitelnou s vnitřním trhem pouze tehdy, jestliže má motivační účinek. K motivačnímu účinku dochází, pokud podpora přiměje příjemce, aby změnil své chování, a zvýšil tak úroveň ochrany životního prostředí nebo zlepšil fungování bezpečného, cenově dostupného a udržitelného trhu s energií, přičemž změny chování by bez podpory neprovedl. Podpora nesmí subvencovat náklady na činnost, které by podniku vznikly v každém případě, a nesmí vynahrazovat běžná podnikatelská rizika hospodářské činnosti.

(50) Komise má za to, že podpora nemá pro příjemce motivační účinek ve všech případech, kdy byla práce na projektu zahájena předtím, než příjemce předložil vnitrostátním orgánům žádost o podporu. V případech, kdy příjemce zahájí provádění projektu dříve, než požádá o podporu, nebude žádná podpora poskytnutá na tento projekt považována za slučitelnou s vnitřním trhem.

(51) Členský stát musí zavést a používat formulář žádosti o podporu. Formulář žádosti o podporu obsahuje alespoň jméno/název žadatele a velikost podniku, popis projektu včetně jeho umístění a data zahájení a ukončení, částku podpory potřebnou k provedení projektu a způsobilé náklady. Příjemci musí v žádosti o podporu popsat situaci bez podpory, tj. situaci, jež se označuje jako hypotetický srovnávací scénář nebo alternativní scénář či projekt. [...]

(52) Po obdržení žádosti musí orgán poskytující podporu provést kontrolu věrohodnosti uvedeného hypotetického srovnávacího scénáře a potvrdit, že podpora má požadovaný motivační účinek. Hypotetický srovnávací scénář je věrohodný, jestliže je autentický a týká se faktorů rozhodovacího procesu převládajících v okamžiku, kdy příjemce přijímá rozhodnutí o investici. [...]

Rozhodnutí z roku 2014 a 2017

- 5 Rozhodnutím ze dne 28. října 2014 o režimu podpor na podporu elektřiny vyrobené z obnovitelných zdrojů a účinné kombinované výroby tepla a elektřiny (státní podpora SA.36023) (Úř. věst. 2015, C 44, s. 2, dále jen „rozhodnutí z roku 2014“) Komise konstatovala, že estonský režim podpor, který je v rozporu s povinností stanovenou v čl. 108 odst. 3 SFEU, splňuje podmínky stanovené v pokynech Společenství o státní podpoře na ochranu životního prostředí (Úř. věst. 2001, C 37, s. 3), v pokynech Společenství ke státní podpoře na ochranu životního prostředí (Úř. věst. 2008, C 82, s. 1), jakož i v pokynech z roku 2014, takže uvedený režim je slučitelný s čl. 107 odst. 3 písm. c) SFEU.
- 6 V rozhodnutí ze dne 6. prosince 2017 o změnách estonského režimu podpor ve prospěch obnovitelných zdrojů energie a kombinované výroby tepla a elektřiny (státní podpora SA.47354) (Úř. věst. 2018, C 121, s. 7, dále jen „rozhodnutí z roku 2017“) Komise sice konstatovala, že Estonská republika provedla změny režimu podpor, který byl předmětem rozhodnutí z roku 2014, v rozporu s čl. 108 odst. 3 SFEU, ale zároveň rozhodla, že režim podpor vyplývající z uvedených změn je slučitelný s vnitřním trhem ve smyslu čl. 107 odst. 3 SFEU.

Estonské právo

- 7 Ustanovení § 59, § 59¹ a § 108 elektrituruseadus (zákon o trhu s elektřinou), (RT-I 2015, 43, dále jen „ELTS“) stanoví:

„§ 59 Podpora

(1) Výrobce má právo získat podporu od provozovatele přenosové soustavy:

- 1) na výrobu elektřiny z obnovitelného zdroje energie pomocí výrobního zařízení, jehož čistý výkon nepřesahuje 100 [megawattů (MW)];
- 2) na výrobu elektřiny od 1. července 2010, pokud k tomu používal biomasu na kombinovanou výrobu tepla a elektřiny, s výjimkou případů, kdy byla elektřina vyrobena z biomasy v rámci procesu kondenzace, v kterémžto případě není podpora poskytnuta. Na návrh příslušného ministra stanoví vláda Estonské republiky nařízením podrobná pravidla týkající se kombinované výroby tepla a elektřiny. Příslušný ministr předloží vládě Estonské republiky svůj návrh, pokud jde o podrobná pravidla týkající se kombinované výroby tepla a elektřiny, přičemž vychází z návrhu formulovaného estonským orgánem pro hospodářskou soutěž;

[...]

- 4) na výrobu elektřiny, pokud k tomu používal, v rámci účinného procesu kombinované výroby tepla a elektřiny, výrobní zařízení, jehož elektrický výkon nepřesahuje 10 \$2W;

[...]

§ 59¹ Podmínky podpory

(1) Získání podpory uvedené v § 59 tohoto zákona podléhá následujícím podmínkám:

- 1) elektřina je vyráběna výrobním zařízením, které splňuje požadavky tohoto zákona a síťového kodexu;
- 2) výrobce plní povinnosti stanovené v kapitole 4 a v § 58 tohoto zákona.

(2) Výrobce nemá nárok na podporu:

- 1) za podmínek uvedených v § 59 odst. 1 bodu [5] tohoto zákona, je-li cena povolenek na emise skleníkových plynů nižší než [deset] eur za tunu [oxidu uhličitého (CO₂)];
- 2) na základě § 59 odst. 2 bodu [1] tohoto zákona, pokud jde o elektřinu vyrobenou ve výrobním zařízení, jehož disponibilní proudová hodnota dává výrobcí možnost získat podporu podle § 59 odst. 2 bodu [4, 5 nebo 6];
- 3) pokud stát vyplatil výrobcí větrné energie investiční podporu z titulu téhož výrobního zařízení;
- 4) pokud výrobce nemá potřebná environmentální povolení pro výrobu elektřiny nebo nedodrжуje podmínky spojené s těmito povoleními;
- 5) elektřina vyrobená pro účely vlastního zásobování elektrárny.

(3) Žádost uvedená v § 59 odst. 2 tohoto zákona musí obsahovat údaje o výrobních zařízeních, údaje stanovené právními předpisy pro získání podpory a informace uložené provozovatelem přenosové soustavy ke sledování původu elektřiny, pokud není možné jednoznačně určit původ a množství elektřiny.

[...]

§ 108 Období způsobilosti pro podporu

(1) Podpora uvedená v § 59 odst. 1 bodech [1 až 4] tohoto zákona může být vyplacena do 12 let od zahájení výroby a podpora uvedená v bodě [5] může být poskytnuta ve lhůtě 20 let. Podpora uvedená v § 59 na elektřinu vyrobenou z obnovitelných zdrojů energie ve výrobním zařízení, které bylo uvedeno do provozu před 1. lednem 2002, může být vyplácena do 31. prosince 2012.

[...]

(3) Výše uvedený den odpovídající zahájení výroby je dnem, kdy příslušné výrobní zařízení poprvé dodá elektřinu do sítě nebo do přímého vedení.

[...]“

Spory v původním řízení a předběžné otázky

- 8 Od roku 2001 do roku 2015 vyráběla společnost Veejaam elektrickou energii ve vodní elektrárně Joaveski (Estonsko) pomocí dvou výrobních zařízení o výkonu 100 kilowattů (kW) a 200 kW. V letech 2001 až 2012 byla společnosti Veejaam vyplacena podpora na energii z obnovitelných zdrojů stanovená estonským režimem podpor dotčeným v původním řízení. V roce 2015 tato společnost nahradila uvedená výrobní zařízení novým turbogenerátorem s výkonem 200 kW, instalovaným na staré přehradě elektrárny, takže na již existujících zařízeních existoval pouze jeden měřicí bod. Dne 21. ledna 2016 Veejaam předložila Elering údaje o novém zařízení s cílem získat podporu na energii z obnovitelných zdrojů. Tato žádost byla zamítnuta s odůvodněním, že dotčená podpora může být poskytnuta pouze zaprvé na elektřinu vyrobenou zcela novým výrobním zařízením a zadruhé na podporu vstupu nových hospodářských subjektů na trh, a nikoli na trvalou podporu výrobců elektřiny.
- 9 Od roku 2004 do roku 2009 vyráběla Espo elektrickou energii ve vodní elektrárně v Pikru (Estonsko) prostřednictvím turbíny o výkonu 15 kW. Od roku 2009 byla do provozu uvedena nová turbína o výkonu 45 kW. Společnosti Espo byla vyplácena podpora na energii z obnovitelných zdrojů v období od roku 2004 do roku 2015. Žádost o podporu předložená společností Espo vůči Elering v roce 2016 týkající se energie vyráběné novou turbínou byla v podstatě zamítnuta ze stejných důvodů, jaké uvedl tento orgán v souvislosti s žádostí společnosti Veejaam.
- 10 Veejaam a Espo podaly proti rozhodnutím Elering, kterým jim bylo zamítnuto poskytnutí podpory na obnovitelné zdroje energie, žaloby k Tallinna Halduskohus (správní soud v Tallinnu, Estonsko). V návaznosti na rozhodnutí ze dne 10. října 2017 a 27. října 2017, kterými tento soud uvedené žaloby zamítl, podaly Veejaam a Espo odvolání k Tallinna Ringkonnakohus (odvolací soud v Tallinnu, Estonsko). V návaznosti na zamítnutí uvedených odvolání podaly Veejaam a Espo kasační opravný prostředek k Riigikohus (Nejvyšší soud, Estonsko), předkládajícímu soudu.
- 11 Předkládající soud má za to, že řešení sporů v původním řízení závisí na otázce, zda je za účelem poskytnutí podpory obnovitelných zdrojů energie třeba zohlednit jako „den zahájení výroby“ ve smyslu § 108 odst. 3 ELTS pouze datum počátečního zahájení výroby v dotyčné elektrárně, nebo zda pouhé nahrazení „výrobního zařízení“ jiným existujícím zařízením umožňuje mít za to, že došlo k novému „zahájení výroby“.
- 12 Předkládající soud má rovněž za to, že pro účely řešení sporů v původním řízení je třeba zohlednit unijní právní úpravu v oblasti státních podpor.
- 13 Riigikohus (nejvyšší soud) v tomto ohledu zaprvé uvádí, že § 59 a § 59¹ ELTS vycházejí ze zásady, podle které musí být žádost o podporu podána po instalaci výrobních zařízení, jež je předmětem podpory, a že hospodářské subjekty mají právo na podporu, jakmile splní podmínky stanovené estonskou právní úpravou, přičemž vnitrostátní orgány nemají v tomto ohledu žádný prostor pro uvážení. Předkládající soud uvádí, že taková právní úprava byla za slučitelnou s vnitřním trhem považována Komisí, která svým rozhodnutím z roku 2014 a rozhodnutím z roku 2017 schválila jednotlivé estonské režimy podpor na energii z obnovitelných zdrojů zavedené od roku 2003.
- 14 Předkládající soud však uvádí, že v souladu s bodem 50 pokynů z roku 2014 nemá podpora motivační účinek – přičemž tento účinek je jednou z podmínek pro závěr, že podpora je slučitelná s vnitřním trhem – ve všech případech, kdy byla práce na projektu zahájena předtím, než příjemce předložil vnitrostátním orgánům žádost o podporu. Vystává tak otázka možného napětí mezi

rozhodnutím z roku 2014 a rozhodnutím z roku 2017 na jedné straně a pokyny z roku 2014 na straně druhé, pokud jde o posouzení motivačního účinku podpory obnovitelných zdrojů energie stanoveného v estonském režimu podpor. V těchto rozhodnutích totiž Komise ve skutečnosti připustila možnost podat žádost o podporu rovněž po instalaci dotčených nových výrobních zařízení.

- 15 Kromě toho uvedený soud připomíná, že v průběhu původního řízení požádal Komisi o stanovisko ve smyslu čl. 29 odst. 1 nařízení 2015/1589, které bylo vydáno tímto orgánem v roce 2020, týkající se zejména otázky, zda podpora, jejíž žádost byla předložena v roce 2016, může být považována za podporu s motivačním účinkem i v případě, kdy výrobní zařízení spojené s žádostí o podporu bylo nainstalováno a uvedeno do provozu před podáním žádosti o podporu. V tomto stanovisku přitom Komise potvrdila, že se na společnosti Veejaam a Espo nemůže vztahovat dotčená podpora s ohledem na pokyny z roku 2014, jelikož tyto společnosti podaly žádost o podporu po instalaci nových výrobních zařízení, což prokazuje, že byly připraveny uskutečnit dotčený projekt i v případě neexistence dotčené podpory.
- 16 Zadruhé předkládající soud uvádí, že v uvedeném stanovisku Komise konstatovala, že společnost, která se nachází ve stejné situaci jako Veejaam, jež zahájila práce na instalaci nových výrobních zařízení za účelem vyhovění změnám podmínek pro získání environmentálního povolení nezbytného k výrobě elektřiny, nemá nárok na vyplacení podpory pro obnovitelné zdroje energie. Tyto práce totiž každopádně musely být provedeny, jelikož byly uloženy právní úpravou dotčeného členského státu, takže podpora nemá žádný motivační účinek.
- 17 Předkládající soud má však za to, že bez vyhlídky na získání podpory pro obnovitelné zdroje energie by Veejaam byla nucena zastavit výrobu elektřiny z důvodu uvedených změn podmínek pro získání environmentálního povolení nezbytného pro výrobu elektřiny, a proto by tato podpora, která této společnosti umožnila nahradit její výrobní zařízení, skutečně měla motivační účinek. V tomto ohledu tento soud uvádí, že jelikož ELTS stanoví, že každý žadatel, který splňuje zákonné podmínky, může mít nárok na podporu, důvod, jenž výrobce uvedl k instalaci nového výrobního zařízení, nemůže být pro účely poskytnutí podpory relevantní.
- 18 Zatřetí předkládající soud uvádí, že jak vyplývá z rozhodnutí z roku 2014, Estonská republika stanovila dva režimy podpor na energii z obnovitelných zdrojů. Podle prvního režimu (dále jen „bývalý režim“) měli nárok na podporu, která byla poskytnuta automaticky v okamžiku splnění zákonem stanovených podmínek, pouze stávající výrobci, kteří zahájili výrobu elektřiny nejpozději dne 1. března 2013. Předkládající soud upřesňuje, že tento režim měl být uplatňován až do 31. prosince 2014. Druhý režim (dále jen „nový režim“) stanovil, že od 1. ledna 2015 výrobci, kteří zahájili výrobu po 1. březnu 2013, mohli získat státní podporu pouze prostřednictvím soutěžního nabídkového řízení.
- 19 Estonská republika však nepřijala legislativní opatření k provedení nového režimu a do roku 2017 nadále uplatňovala bývalý režim, čímž umožnila využívat podporu i výrobcům, kteří zahájili výrobu po 1. březnu 2013. Komise tedy ve svém rozhodnutí z roku 2017 správně konstatovala, že Estonská republika porušila zákaz provádění státních podpor stanovený v čl. 108 odst. 3 SFEU.
- 20 V projednávaném případě tedy vyvstává otázka určení, zda, s ohledem na rozlišení mezi „existující podporou“ a „novou podporou“ stanovené nařízením 2015/1589, v případě, že Komise prohlásila za slučitelný s vnitřním trhem jak existující režim podpor – tedy bývalý režim – tak jeho

zamýšlené změny, a sice nový režim, a kdy členský stát pokračoval v uplatňování bývalého režimu po datu uvedeném tímto členským státem Komisi, musí být dotčená podpora kvalifikována jako „existující podpora“ nebo „nová podpora“.

- 21) Začtvrté předkládající soud uvádí, že v případě, že by Soudní dvůr měl za to, že bývalý režim mohl být po 31. prosinci 2014 považován za legální až na základě přijetí rozhodnutí z roku 2017, vyvstává otázka, zda by Veejaam a Espo mohly být příjemci podpory od roku 2016, tedy od okamžiku, kdy tyto společnosti požádaly o její poskytnutí. Předkládající soud se Soudního dvora konkrétně táže, zda v případě, že se Komise *a posteriori* rozhodne nevznést námitky vůči režimu podpor prováděnému v rozporu s čl. 108 odst. 3 SFEU, mají společnosti, které mohou být příjemci provozní podpory, právo požadovat vyplacení podpory za období předcházející rozhodnutí Komise, umožňují-li to vnitrostátní pravidla.
- 22) Konečně zapáté, pokud jde zejména o situaci společnosti Espo, předkládající soud připomíná, že tato společnost nainstalovala v roce 2009 nové výrobní zařízení a v roce 2016 požádala o dotčenou podporu na elektrinu vyrobenou tímto zařízením. Pro případ, že by odpověď Soudního dvora na předběžné otázky byla taková, že je třeba mít za to, že v letech 2015 až 2017 bývalý režim podpor představoval protiprávní režim podpor z důvodu porušení čl. 108 odst. 3 SFEU, má předkládající soud za to, že by ani tak nebylo třeba zamítnout žádost společnosti Espo o podporu, jelikož její výrobní zařízení bylo nainstalováno v roce 2009, tedy v okamžiku, kdy byl bývalý režim potvrzen prohlášením o slučitelnosti tohoto režimu s vnitřním trhem obsaženým v rozhodnutí z roku 2014. Vyvstává tedy otázka, zda se na společnost Espo, která na jedné straně zahájila realizaci projektu splňujícího podmínky považované za slučitelné s vnitřním trhem v okamžiku, kdy byl režim podpor legálně prováděn, ale jež na druhé straně předložila svou žádost o podporu až v roce 2016, vztahuje zákaz provádění podpor stanovený v čl. 108 odst. 3 SFEU.
- 23) Za těchto podmínek se Riigikohus (Nejvyšší soud) rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:
 - „1) Musí být pravidla Unie v oblasti státní podpory, zejména požadavek motivačního účinku stanovený v bodě 50 pokynů z roku 2014, vykládána v tom smyslu, že režim státní podpory, který výrobci energie z obnovitelných zdrojů umožňuje požádat o výplatu podpory poté, co zahájil práce na projektu, je v souladu s těmito pravidly, jestliže vnitrostátní ustanovení přiznává nárok na podporu každému výrobcí splňujícímu podmínky stanovené zákonem a příslušnému orgánu neposkytuje v tomto ohledu žádnou posuzovací pravomoc?
 - 2) Je motivační účinek podpory každopádně vyloučen, jestliže investice, která je důvodem podpory, byla učiněna z důvodu změny podmínek environmentálního povolení – a to i v případě, že by žadatel, jako v projednávané věci, činnost z důvodu přísnějších podmínek pro povolení pravděpodobně ukončil, pokud by státní podporu nezískal?
 - 3) Jedná se – s přihlédnutím zejména k úvahám Soudního dvora ve věci [ve které byl vydán rozsudek ze dne 26. října 2016, DEI a Komise v. Alouminion tis Ellados (C-590/14 P, EU:C:2016:797, body 49 a 50)] – v případě, kdy Komise jako v projednávané věci prohlásila rozhodnutím o podpoře jak existující režim podpory, tak plánované změny za slučitelné s vnitřním trhem a stát mimo jiné uvedl, že existující režim podpory bude uplatňovat pouze k určitému datu, o novou podporu ve smyslu čl. 1 písm. c) nařízení [2015/1589], pokud je na základě platných ustanovení existující režim podpory nadále uplatňován i po nejzazším termínu uvedeném ve vysvětlení poskytnutém státem?

- 4) Jsou v případě, že Komise dodatečně rozhodla, že [vůči] režimu podpory uplatňovanému v rozporu s čl. 108 odst. 3 [SFEU] neuplatní námitky, osoby, které mají nárok na provozní podporu, oprávněny požádat o podporu také na dobu před rozhodnutím Komise, za předpokladu, že to vnitrostátní procesní pravidla umožňují?
- 5) Má žadatel, který v rámci režimu podpory požádal o provozní podporu a zahájil provádění projektu splňujícího podmínky považované za slučitelné s vnitřním trhem v okamžiku, kdy byl režim podpory uplatňován právoplatně, avšak žádost o státní podporu podal v okamžiku, kdy byl režim podpory prodloužen, aniž byla informována Komise, nehledě na ustanovení čl. 108 odst. 3 [SFEU] nárok na státní podporu?“

K předběžným otázkám

Úvodní poznámky

- 24 Jak uvádí předkládající soud, otázka, zda ve sporech v původním řízení mají Veejaam a ESPO nárok na podporu pro obnovitelné zdroje dotčené ve věci v původním řízení, závisí zejména na výkladu pojmů „výrobní zařízení“ a „zahájení výroby“ uvedených v § 59¹ a v § 108 odst. 3 ELTS. Podle tohoto soudu se musí zejména určit, zda za „den zahájení výroby“ ve smyslu tohoto ustanovení je třeba považovat pouze datum počátečního zahájení výroby ve vodní elektrárně, nebo zda datum, ke kterému dojde k pouhému nahrazení „výrobního zařízení“ jiným existujícím zařízením, může být rovněž považováno za „den zahájení výroby“ ve smyslu použitelných ustanovení.
- 25 V tomto ohledu je třeba zaprvé poznamenat, jak vyplývá z ustálené judikatury, že Soudnímu dvoru nepřísluší rozhodovat o výkladu vnitrostátních právních předpisů (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 8. září 2022, Ametic, C-263/21, EU:C:2022:644, bod 64). Zadruhé je třeba připomenout, že datum „zahájení výroby“ uvedené v čl. 108 odst. 3 ELTS bylo Komisí konstatováno v rozhodnutí z roku 2014 a v rozhodnutí z roku 2017, přijatých na základě režimů podpor oznámených Estonskou republikou, za účelem stanovení počátku období, po které může hospodářský subjekt získat státní podporu v rámci bývalého režimu. Tato rozhodnutí zejména stanovila podmínky pro poskytnutí podpory, mezi něž patří podmínka, že podpora nemůže být vyplacena poté, co uplynula doba dvanácti let od zahájení výroby.
- 26 Za těchto podmínek je třeba zdůraznit, jak uvedl generální advokát v bodě 24 svého stanoviska, že předkládající soud je v rámci své posuzovací pravomoci povinen respektovat rozhodnutí z roku 2014 a rozhodnutí z roku 2017. Kromě toho tento soud bude muset rovněž zohlednit judikaturu Soudního dvora, podle které dosah rozhodnutí, jímž Komise nevznáší námitky vůči režimu podpor oznámenému členským státem, musí být určen nejen odkazem na samotné znění uvedeného rozhodnutí, ale rovněž s přihlédnutím k režimu podpor oznámenému dotýčným členským státem (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 16. prosince 2010, Kahla Thüringen Porzellan v. Komise, C-537/08 P, EU:C:2010:769, bod 44).

K první otázce

- 27 Podstatou první otázky předkládajícího soudu je, zda body 49 a 50 pokynů z roku 2014 musí být vykládány v tom smyslu, že brání vnitrostátní právní úpravě zavádějící režim podpor na energii z obnovitelných zdrojů, který žadateli o podporu umožňuje získat platbu této podpory, i když byla žádost podána po zahájení prací na realizaci dotyčného projektu.
- 28 Z bodu 49 pokynů z roku 2014 vyplývá, že podpory na energii z obnovitelných zdrojů mohou být považovány za slučitelné s vnitřním trhem pouze tehdy, mají-li motivační účinek. Tento účinek existuje, pokud podpora motivuje příjemce ke změně jeho chování a k této změně by nedošlo, kdyby podpora nebyla poskytnuta. Podle bodu 50 uvedených pokynů má tak Komise za to, že podpora nemá pro příjemce motivační účinek ve všech případech, kdy byla práce na projektu zahájena předtím, než příjemce předložil vnitrostátním orgánům žádost o podporu.
- 29 Pokud jde o působnost takového aktu, jako jsou pokyny z roku 2014, je třeba připomenout, že podle judikatury Soudního dvora spadá posouzení slučitelnosti opatření podpory s vnitřním trhem podle čl. 107 odst. 3 SFEU do výlučné pravomoci Komise, jejíž jednání podléhá přezkumu unijních soudů. Komise v tomto ohledu disponuje širokou posuzovací pravomocí, jejíž výkon zahrnuje komplexní hodnocení hospodářského a sociálního charakteru. Při výkonu této posuzovací pravomoci může Komise přijímat pokyny za účelem stanovení kritérií, na jejichž základě hodlá posoudit slučitelnost opatření podpory zamýšlených členskými státy s vnitřním trhem (rozsudek ze dne 19. července 2016, Kotnik a další, C-526/14, EU:C:2016:570, body 37 až 39).
- 30 Komise se přijetím takových pravidel chování a zveřejněním oznámení, že je použije na případy, na něž se vztahují, sama omezuje při výkonu své posuzovací pravomoci a nemůže se v zásadě od těchto pravidel odchýlit, jinak jí hrozí sankce z důvodu porušení obecných právních zásad, jako je zásada rovného zacházení nebo ochrana legitimního očekávání. Komise se však přijetím pravidel chování nemůže vzdát výkonu posuzovací pravomoci, kterou jí přiznává čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU. Přijetím dokumentu, jako jsou pokyny z roku 2014, se tedy Komise nezabývá povinností zkoumat konkrétní výjimečné okolnosti, na které členský stát poukáže v konkrétním případě, aby se domohl přímého použití čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU, ani povinností odůvodnit, že odmítla takové žádosti o podporu vyhovět (obdobně viz rozsudek ze dne 19. července 2016, Kotnik a další, C-526/14, EU:C:2016:570, body 40 a 41).
- 31 Z výše uvedeného na jedné straně vyplývá, že účinek přijetí pravidel chování obsažených v pokynech z roku 2014 je omezen na sebeomezení Komise při výkonu své posuzovací pravomoci v tom smyslu, že pokud některý členský stát oznámí Komisi záměr státní podpory, jenž je v souladu s těmito pravidly, Komise v zásadě musí tento záměr schválit. Na druhé straně si členské státy zachovávají možnost oznamovat Komisi záměry státních podpor, které nesplňují kritéria stanovená tímto sdělením, a Komise může za mimořádných okolností takové záměry schválit (obdobně viz rozsudek ze dne 19. července 2016, Kotnik a další, C-526/14, EU:C:2016:570, bod 43).
- 32 Z toho vyplývá, že pokyny z roku 2014 nemohou ukládat členským státům samostatné povinnosti, ale omezují se na stanovení podmínek, jejichž cílem je zajistit slučitelnost podpor na energii z obnovitelných zdrojů s vnitřním trhem, a které musí Komise v souladu s judikaturou uvedenou v bodech 29 až 31 tohoto rozsudku zohlednit při výkonu posuzovací pravomoci, kterou disponuje na základě čl. 107 odst. 3 písm. b) SFEU. Jak v podstatě uvedl generální advokát v bodě 33 svého

stanoviska, Komise tudíž v rámci této posuzovací pravomoci prohlásí režim podpory, u něhož je splnění podmínky motivačního účinku zaručeno jinak než podáním žádosti o podporu před zahájením prací, za slučitelný s vnitřním trhem.

- 33 S ohledem na předcházející úvahy je třeba na první otázku odpovědět tak, že body 49 a 50 pokynů z roku 2014 musí být vykládány v tom smyslu, že nebrání vnitrostátní právní úpravě zavádějící režim podpor na energii z obnovitelných zdrojů, který žadateli o podporu umožňuje získat platbu této podpory, i když byla žádost podána po zahájení prací na realizaci dotčeného projektu.

K druhé otázce

- 34 Podstatou druhé otázky předkládajícího soudu je, zda musí být pokyny z roku 2014 vykládány v tom smyslu, že státní podpora může mít motivační účinek, pokud by k investici, kterou hospodářský subjekt uskutečnil za účelem dosažení souladu se změnou podmínek pro získání environmentálního povolení, jež je nezbytné pro činnost tohoto subjektu, pravděpodobně nedošlo, kdyby dotčená podpora nebyla vyplacena.
- 35 V tomto ohledu je třeba uvést, že podle bodů 51 a 52 pokynů z roku 2014 musí žadatelé v okamžiku podání žádosti o podporu ve formuláři přijatém příslušnými orgány popsat, jaká by byla jejich situace v případě neexistence podpory, přičemž tato situace představuje srovnávací scénář. Kromě toho, obdrží-li příslušný orgán žádost, musí posoudit věrohodnost uvedeného scénáře a potvrdit, že podpora má požadovaný motivační účinek. Srovnávací scénář je věrohodný, pokud je autentický a zahrnuje rozhodovací proměnné pozorované v okamžiku, kdy příjemce rozhodne o investici, jež má být realizována.
- 36 Ze znění uvedených bodů tak nevyplývá, že požadovaná podpora za účelem uskutečnění investice nezbytné k tomu, aby hospodářský subjekt splnil přísnější podmínky stanovené pro získání environmentálního povolení, nemá v každém případě motivační účinek. Za těchto podmínek je třeba mít za to, že změna podmínek stanovených pro získání takového povolení v případě, že podpora nebude vyplacena, je jednou ze skutečností, které musí vnitrostátní orgány zohlednit v rámci posouzení věrohodnosti srovnávacího scénáře.
- 37 V projednávané věci z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že zaprvé Veejaam, která je jedinou žalobkyní v původním řízení, již se týká druhá předběžná otázka, provedla investici spočívající v nahrazení existujícího vybavení výrobním zařízením za účelem splnění nových podmínek uložených estonskými právními předpisy pro získání environmentálního povolení nezbytného k výrobě elektřiny, a zadruhé že Veejaam tvrdí, že tato investice by byla umožněna pouze vyhlídkou na vyplacení podpory na energii z obnovitelných zdrojů.
- 38 Za těchto podmínek, jak uvedl generální advokát v bodě 47 svého stanoviska, bude na předkládajícím soudu, aby určil věrohodnost srovnávacího scénáře předloženého společností Veejaam a zejména ověřil pravděpodobnost, že by tato společnost ukončila činnost v případě nezískání dotčené podpory. V rámci tohoto posouzení je předkládající soud povinen, jak bylo připomenuto v bodě 26 tohoto rozsudku, dodržovat podmínky stanovené v rozhodnutí z roku 2014 a v rozhodnutí z roku 2017. Je na tomto soudu, aby v rámci přezkumu věrohodnosti uvedeného scénáře provedl analýzu souboru relevantních skutečností a údajů, jako jsou příjmy a výdaje, které by Veejaam v případě neexistence podpory vynaložila na výrobu elektřiny v souladu s novými podmínkami, kterým podléhá získání dotčeného environmentálního povolení.

- 39 S ohledem na tyto úvahy je třeba na druhou otázku odpovědět tak, že pokyny z roku 2014 musí být vykládány v tom smyslu, že státní podpora může mít motivační účinek, pokud by k investici hospodářského subjektu za účelem dosažení souladu se změnou podmínek pro získání environmentálního povolení, které je nezbytné pro činnost tohoto subjektu, pravděpodobně nedošlo, kdyby dotčená podpora nebyla vyplacena.

K třetí otázce

- 40 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda čl. 1 písm. b) a c) nařízení 2015/1589 musí být vykládán v tom smyslu, že existující režim podpor, jehož slučitelnost s vnitřním trhem byla konstatována rozhodnutím Komise, musí být kvalifikován jako „nová podpora“ ve smyslu čl. 1 písm. c) tohoto nařízení, pokud je tento režim uplatňován po datu, které dotčený členský stát uvedl Komisi, v rámci řízení o posouzení podpory uzavřeného uvedeným rozhodnutím, jako den ukončení používání uvedeného režimu.
- 41 Je třeba připomenout, že čl. 1 písm. b) nařízení 2015/1589 uvádí situace, ve kterých musí být státní podpora kvalifikována jako „existující podpora“. Z článku 1 písm. b) bodu ii) tohoto nařízení zejména vyplývá, že schválená podpora, což znamená režimy podpory a jednotlivé podpory schválené Komisí nebo Radou, představuje existující podporu. Kromě toho se podle čl. 1 písm. c) tohoto nařízení novou podporou rozumí „režimy podpory a jednotlivá podpora, která není existující podporou, včetně změn existující podpory“.
- 42 V tomto ohledu se v rámci systému kontroly státních podpor zavedeného článku 107 a 108 SFEU postup liší v závislosti na tom, zda jsou podpory existující nebo nové. Zatímco existující podpory mohou být v souladu s čl. 108 odst. 1 SFEU právoplatně provedeny, pokud Komise nekonstatovala jejich neslučitelnost, čl. 108 odst. 3 SFEU stanoví, že Komise musí být včas informována o záměrech spočívajících v zavedení nových podpor nebo ve změně podpor existujících a zamýšlená opatření nemohou být provedena předtím, než je řízení ukončeno vydáním konečného rozhodnutí (rozsudek ze dne čtvrtek 28. října 2021, Eco Fox a další, C-915/19 à C-917/19, EU:C:2021:887, bod 36, jakož i citovaná judikatura).
- 43 Kromě toho, jak vyplývá z judikatury Soudního dvora, posouzení slučitelnosti podpory s vnitřním trhem, které provádí Komise, je založeno na hospodářských údajích a okolnostech dotčeného trhu v okamžiku přijetí rozhodnutí Komise a zohledňuje mimo jiné stanovenou délku období, v němž má být podpora poskytována. Doba platnosti existující podpory proto představuje skutečnost, která může ovlivnit hodnocení slučitelnosti této podpory s vnitřním trhem provedené Komisí (rozsudek ze dne 26. října 2016, DEI a Komise v. Alouminion tis Ellados, C-590/14 P, EU:C:2016:797, bod 49).
- 44 Prodloužení doby platnosti existující podpory je tedy nutné považovat za změnu existující podpory, a představuje proto podle čl. 1 písm. c) nařízení 2015/1589 novou podporu (v tomto smyslu viz rozsudek 26. října 2016, DEI a Komise v. Alouminion tis Ellados, C-590/14 P, EU:C:2016:797, bod 50, jakož i citovaná judikatura).
- 45 V projednávaném případě z informací, které má Soudní dvůr k dispozici, vyplývá zaprvé, že Estonská republika v rámci řízení týkajícího se posouzení slučitelnosti bývalého režimu s vnitřním trhem uvedla, že tento režim musí být uplatňován pouze do 31. prosince 2014, zadruhé, že Komise provedla své posouzení v rozhodnutí z roku 2014 se zohledněním tohoto data a zatřetí, že Estonská republika ponechala tento režim v platnosti v letech 2015 a 2016, tedy po 31. prosinci 2014.

- 46 S ohledem na definici pojmu existující podpora, připomenutou v bodě 41 tohoto rozsudku, a judikaturu Soudního dvora uvedenou v bodech 43 a 44 tohoto rozsudku je třeba konstatovat, že bývalý režim mohl být po přijetí rozhodnutí z roku 2014 až do 31. prosince 2014 kvalifikován jako existující podpora v rozsahu, v němž byla v uvedeném rozhodnutí konstatována jeho slučitelnost s vnitřním trhem.
- 47 Naproti tomu v období od 1. ledna 2015 do dne přijetí rozhodnutí z roku 2017, kterým byla konstatována slučitelnost tohoto režimu s vnitřním trhem rovněž včetně prodloužení doby jeho platnosti, musí být tento režim kvalifikován jako nová podpora ve smyslu čl. 1 písm. c) nařízení 2015/1589, a měl tedy být oznámen Komisi v souladu s čl. 108 odst. 3 SFEU.
- 48 S ohledem na tyto úvahy je třeba na třetí otázku odpovědět tak, že čl. 1 písm. b) a c) nařízení 2015/1589 musí být vykládán v tom smyslu, že existující režim podpor, jehož slučitelnost s vnitřním trhem byla konstatována rozhodnutím Komise, musí být kvalifikován jako „nová podpora“ ve smyslu čl. 1 písm. c) tohoto nařízení, pokud je tento režim uplatňován po datu, které dotyčný členský stát oznámil Komisi v rámci řízení o posouzení podpory ukončeného uvedeným rozhodnutím jako datum ukončení používání uvedeného režimu.

Ke čtvrté a páté otázce

- 49 Podstatou čtvrté a páté otázky předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda čl. 108 odst. 3 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že brání tomu, aby bylo vyhověno žádosti hospodářského subjektu o vyplacení státní podpory navzdory porušení oznamovací povinnosti stanovené v tomto ustanovení, a to zaprvé za období předcházející rozhodnutí Komise, kterým byla konstatována slučitelnost uvedené podpory s vnitřním trhem, a zadruhé v situaci, kdy uvedený hospodářský subjekt požádal o podporu v době, kdy byla protiprávní, jelikož nebyla oznámena tomuto orgánu, ačkoli investice, s níž byla podpora spojena, byla provedena v době, kdy byl uvedený režim legální, jelikož její slučitelnost s vnitřním trhem byla konstatována rozhodnutím Komise.

K přípustnosti

- 50 Komise tvrdí, že čtvrtá a pátá otázka jsou hypotetické, a proto nejsou přípustné, jelikož Veejaam a ESPO nemají nárok na žádnou podporu v rámci bývalého režimu nebo nového režimu. Tyto společnosti totiž již byly příjemci dotčené podpory v období přesahujícím dvanáct let od zahájení výroby elektrické energie ve svých elektrárnách, přičemž toto období podle estonských právních předpisů představuje maximální dobu, po kterou mohou výrobci energie dostávat dotčenou podporu.
- 51 Je třeba připomenout, že na otázky týkající se výkladu unijního práva položené vnitrostátním soudem v právním a skutkovém rámci, jenž tento soud vymezí v rámci své odpovědnosti a jehož správnost nepřísluší Soudnímu dvoru ověřovat, se vztahuje domněnka relevance. Odmítnutí žádosti podané vnitrostátním soudem je ze strany Soudního dvora možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém, nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny [rozsudek ze dne 2. června 2022, SR (Náklady na překlad v občanskoprávním řízení), C-196/21, EU:C:2022:427, bod 25].

- 52 V projednávaném případě stačí konstatovat, že odpověď na otázku, zda jsou Veejaam a ESPO způsobilé pro poskytnutí státní podpory, na základě posouzení skutkového kontextu a ustanovení vnitrostátního práva, která musí provést vnitrostátní soud, vyžaduje výklad čl. 108 odst. 3 SFEU. Kromě toho není zjevné, že by tato otázka neměla žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení.
- 53 Z toho vyplývá, že čtvrtá a pátá otázka jsou přípustné.

K věci samé

- 54 Úvodem je třeba uvést, jak vyplývá z odpovědi na třetí otázku, že bývalý režim může být v období od 1. ledna 2015 do data přijetí rozhodnutí z roku 2017 kvalifikován jako „nová podpora“ ve smyslu čl. 1 písm. c) nařízení 2015/1589 a že tato podpora, jelikož byla provedena v rozporu s oznamovací povinností stanovenou v čl. 108 odst. 3 SFEU, může být během tohoto období považována za protiprávní. Teprve po konstatování slučitelnosti tohoto režimu s vnitřním trhem rozhodnutím z roku 2017 lze uvedený režim kvalifikovat jako „existující podporu“ ve smyslu čl. 1 písm. b) uvedeného nařízení.
- 55 Dále je cílem zákazu stanoveného v čl. 108 odst. 3 SFEU zajistit, aby účinky podpory nenastaly před tím, než Komise měla přiměřenou lhůtu k podrobnému přezkoumání dotčeného záměru, a případně k zahájení řízení podle odstavce 2 tohoto článku. Článek 108 odst. 3 SFEU tak zavádí preventivní kontrolu záměrů nových podpor (rozsudek ze dne 12. února 2008, CELF a ministre de la Culture et de la Communication, C-199/06, EU:C:2008:79, body 36 a 37).
- 56 V situaci, v níž Komise přijala ve vztahu ke státní podpoře poskytnuté v rozporu s čl. 108 odst. 3 SFEU konečné rozhodnutí, kterým byla prohlášena slučitelnost této podpory s vnitřním trhem na základě článku 107 SFEU, Soudní dvůr rozhodl, že konečné rozhodnutí Komise nemá za následek dodatečné odstranění protiprávnosti prováděcích aktů, které byly neplatné z důvodu, že jejich přijetím byl porušen zákaz provádění uvedený v tomto čl. 108 odst. 3 poslední větě SFEU. Jakýkoliv jiný výklad by znamenal zvýhodnit nedodržení tohoto ustanovení dotyčným členským státem a zbavil by toto ustanovení jeho užitečného účinku (rozsudek ze dne 24. listopadu 2020, Viasat Broadcasting UK, C-445/19, EU:C:2020:952, bod 21 a citovaná judikatura).
- 57 V takové situaci unijní právo ukládá vnitrostátním soudům povinnost nařídit vhodná opatření k účinné nápravě účinků protiprávnosti. Pokud by totiž v rámci určitého záměru podpory, který je či není slučitelný s vnitřním trhem, nezpůsobilo nedodržení čl. 108 odst. 3 SFEU více rizik nebo sankcí než dodržení tohoto ustanovení, byla by motivace členských států k oznámení a vyčkání na rozhodnutí o slučitelnosti značně snížena, a stejně tak by proto byl značně snížen i rozsah kontroly Komise (rozsudek ze dne 24. listopadu 2020, Viasat Broadcasting UK, C-445/19, EU:C:2020:952, body 22 a 23, jakož i citovaná judikatura).
- 58 V tomto kontextu je však třeba rozlišovat, pokud jde o účinky poskytnutí podpory v rozporu s čl. 108 odst. 3 SFEU, mezi navrácením protiprávní podpory a zaplacením úroků za období, v němž byla tato podpora protiprávní (rozsudek ze dne 24. listopadu 2020, Viasat Broadcasting UK, C-445/19, EU:C:2020:952, bod 24 a citovaná judikatura).
- 59 Na jedné straně, pokud jde o navrácení protiprávní podpory, cíl zajistit, aby neslučitelná podpora nebyla nikdy poskytnuta, na kterém je založen čl. 108 odst. 3 SFEU, není v rozporu s předčasným vyplacením podpory, která nebyla oznámena, když Komise přijme konečné rozhodnutí

o slučitelnosti této podpory s vnitřním trhem. Proto není předkládající soud povinen nařídít navrácení uvedené podpory (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 24. listopadu 2020, *Viasat Broadcasting UK*, C 445/19, EU:C:2020:952, bod 25 a citovaná judikatura).

- 60 Na druhé straně má vnitrostátní soud na základě unijního práva povinnost nařídít, aby příjemce podpory zaplatil úroky za dobu protiprávního trvání této podpory. Tato povinnost vnitrostátního soudu vyplývá ze skutečnosti, že provedení podpory v rozporu s čl. 108 odst. 3 SFEU poskytuje příjemci podpory neoprávněné zvýhodnění, které spočívá zaprvé v tom, že neplatí úroky, jež by platil z dotčené částky podpory, pokud by si musel tuto částku vypůjčit na trhu, než bude přijato konečné rozhodnutí Komise, a zadruhé ve zlepšení jeho soutěžního postavení vůči jiným subjektům na trhu po dobu trvání protiprávnosti dotyčné podpory. Protiprávnost této podpory má totiž za následek to, že tyto subjekty jsou vystaveny nakonec nenaplněnému riziku, že dojde k poskytnutí neslučitelné podpory, a to, že z hlediska hospodářské soutěže musí snášet následky slučitelné podpory dříve, než je nutné (rozsudek ze dne 24. listopadu 2020, *Viasat Broadcasting UK*, C 445/19, EU:C:2020:952, body 26 a 27, jakož i citovaná judikatura).
- 61 Vzhledem k tomu, že v souladu s judikaturou uvedenou v bodech 59 a 60 tohoto rozsudku není vyloučeno, že hospodářský subjekt bude moci mít prospěch z předčasného vyplacení podpory zavedené v rozporu s oznamovací povinností stanovenou v čl. 108 odst. 1 písm. 3 SFEU, pokud Komise přijme konečné rozhodnutí o slučitelnosti této podpory s vnitřním trhem, nebrání toto ustanovení ani tomu, aby uvedený subjekt obdržel tuto podporu, pokud jde o období před vydáním takového rozhodnutí Komise, a to od okamžiku, kdy tento hospodářský subjekt požádal o vyplacení podpory.
- 62 Stejně tak, pokud Komise na jedné straně dodatečně konstatovala slučitelnost podpory s vnitřním trhem a na druhé straně nebyla hospodářskému subjektu vyplacena žádná podpora v průběhu období, během kterého by měla být uvedena podpora považována za protiprávní z důvodu porušení povinnosti stanovené v čl. 108 odst. 3 SFEU, nemůže být tento subjekt povinen platit úroky za období trvání protiprávnosti této podpory, jak jsou uvedeny v judikatuře citované v bodě 60 tohoto rozsudku. V takové situaci by totiž nebylo namísto napravovat účinky protiprávnosti ve smyslu judikatury připomenuté v bodě 57 tohoto rozsudku.
- 63 V projednávaném případě zaprvé, pokud jde o situaci, která je základem čtvrté předběžné otázky, jež se týká pouze společnosti Veejaam, z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že žádná podpora nebyla této společnosti vyplacena v období od 1. ledna 2015 do dne přijetí rozhodnutí z roku 2017.
- 64 Pokud jde tedy o společnost Veejaam, je na předkládajícím soudu, aby vyvodil důsledky z úvah uvedených v bodech 61 a 62 tohoto rozsudku, pokud jde o možnost této společnosti získat dotyčnou podporu v rámci bývalého režimu, pro období od 1. prosince 2015 do dne přijetí rozhodnutí z roku 2017, od podání žádosti o podporu.
- 65 Zadruhé, pokud jde o pátou předběžnou otázku, která se týká situace společnosti Espo, je s ohledem na judikaturu uvedenou v bodě 60 tohoto rozsudku na předkládajícím soudu, aby zejména ověřil, zda tato společnost obdržela podpory na instalaci dotyčného výrobního zařízení v roce 2009 v průběhu období, v němž nebyl bývalý režim prohlášen za slučitelný s vnitřním trhem rozhodnutím z roku 2014, pro účely případného navrácení úroků z částek, které tato společnost obdržela na základě uvedeného režimu podpor.

- 66 S ohledem na všechny předcházející úvahy je třeba na čtvrtou a pátou otázku odpovědět tak, že čl. 108 odst. 3 SFEU musí být vykládán v tom smyslu, že nebrání tomu, aby bylo vyhověno žádosti hospodářského subjektu o vyplacení státní podpory, která byla provedena v rozporu s povinností oznámení stanovenou v tomto ustanovení, a to zaprvé za období předcházející rozhodnutí Komise, jímž byla konstatována slučitelnost uvedené podpory s vnitřním trhem, a zadruhé v situaci, kdy uvedený hospodářský subjekt požádal o podporu v době, kdy byla protiprávní, jelikož nebyla oznámena tomuto orgánu, ačkoli investice, s níž byla podpora spojena, byla provedena v době, kdy byl uvedený režim legální, jelikož její slučitelnost s vnitřním trhem byla konstatována rozhodnutím Komise, pokud v těchto dvou situacích příjemce podpory zaplatí úroky z částek, které případně přijal za období, kdy je tato podpora považována za protiprávní.

K nákladům řízení

- 67 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

- 1) Body 49 a 50 pokynů pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky na období 2014–2020**

musí být vykládány v tom smyslu, že

nebrání vnitrostátní právní úpravě zavádějící režim podpor na energii z obnovitelných zdrojů, který žadateli o podporu umožňuje získat platbu této podpory, i když byla žádost podána po zahájení prací na realizaci dotčeného projektu.

- 2) Pokyny pro státní podporu v oblasti životního prostředí a energetiky na období 2014–2020**

musí být vykládány v tom smyslu, že

státní podpora může mít motivační účinek, pokud by k investici hospodářského subjektu za účelem dosažení souladu se změnou podmínek pro získání environmentálního povolení, které je nezbytné pro činnost tohoto subjektu, pravděpodobně nedošlo, kdyby dotčená podpora nebyla vyplacena.

- 3) Článek 1 písm. b) a c) nařízení Rady (EU) 2015/1589 ze dne 13. července 2015, kterým se stanoví prováděcí pravidla k článku 108 Smlouvy o fungování Evropské unie**

musí být vykládán v tom smyslu, že

existující režim podpor, jehož slučitelnost s vnitřním trhem byla konstatována rozhodnutím Evropské komise, musí být kvalifikován jako „nová podpora“ ve smyslu čl. 1 písm. c) tohoto nařízení, pokud je tento režim uplatňován po datu, které dotčený členský stát oznámil Komisi v rámci řízení o posouzení podpory ukončeného uvedeným rozhodnutím jako datum ukončení používání uvedeného režimu.

4) Článek 108 odst. 3 SFEU

musí být vykládán v tom smyslu, že

nebrání tomu, aby bylo vyhověno žádosti hospodářského subjektu o vyplacení státní podpory, která byla provedena v rozporu s povinností oznámení stanovenou v tomto ustanovení, a to zaprvé za období předcházející rozhodnutí Komise, jímž byla konstatována slučitelnost uvedené podpory s vnitřním trhem, a zadruhé v situaci, kdy uvedený hospodářský subjekt požádal o podporu v době, kdy byla protiprávní, jelikož nebyla oznámena tomuto orgánu, ačkoli investice, s níž byla podpora spojena, byla provedena v době, kdy byl uvedený režim legální, jelikož její slučitelnost s vnitřním trhem byla konstatována rozhodnutím Komise, pokud v těchto dvou situacích příjemce podpory zaplatí úroky z částek, které případně přijal za období, kdy je tato podpora považována za protiprávní.

Podpisy.